

05.04.2007

S İ R K Ü L E R : **2007 / 3 3**

**Repo Ters Repo ve Mevduat Faiz Gelirlerinin
Değerlemeleri ile İlgili Yapılan Açıklamalar**

Gelir İdaresince 3.4.2007 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan 369 no.lu VUK Genel Tebliğ ile, repo ve ters repo işlemleri, menkul kıymetler ile alacak ve borçların değerlemesine ilişkin açıklamalar yapılmıştır.

Daha önce yayınlanan 67 no.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğ ile repo ve vadesi gelmemiş mevduatlarla ilgili olarak değerlendirme konusunda açıklamalar yapılmıştı. Yapılan açıklamalar uyarınca, repo işlemleriyle ilgili olarak, menkul kıymeti fiziken elinde tutan bankaların menkul kıymetle ilgili değerlendirme yapmaları gerektiği ayrıca repo işlemini yapan yatırımcıların ise, değerlendirme günü itibariyle alacakları faiz gelirleriyle ilgili olarak faiz tahakkuku yapmaları gerektiği belirtilmişti. Ayrıca vadesi gelmemiş mevduatlarla ilgili olarak da değerlendirme günü itibariyle gelir tahakkuku yapılması gerektiği belirtilmiştir.

Ancak 67 no.lu Genel Tebliğ ile yapılan bu açıklamalara karşı Danıştay’da dava açılmış ve Danıştay bu düzenlemelerin iptali yönünde karar vermiştir. Maliye Bakanlığı bu kararı Danıştay Vergi Dava Dairelerinde temyize götürmüştü ve temyiz istemi repo işlemleriyle ilgili olarak kabul edilmiştir. Böylece 67 no.lu Tebliğde yapılan açıklamalar repo işlemleriyle ilgili olarak geçerliliklerini korumuştur. Ancak, mevduat faizleriyle ilgili olarak Danıştay VDDGK temyiz istemini reddetmiştir. Dolayısıyla, mevduat faizleriyle ilgili olarak değerlendirme günü itibariyle gelir tahakkuku yapılması zorunluluğu bulunmadığına karar verilmiştir.

Bu gelişmelerden sonra; 5228 sayılı Kanun ile VUK’nun 281 ve 285. maddeleri (alacak ve borçların değerlemesi) 5228 sayılı Kanun ile 1.1.2004 tarihi itibariyle değiştirilmiştir. Yapılan değişiklik sonrası mevduat ve kredi faizleriyle ilgili olarak değerlendirme günü itibariyle gelir ve gider tahakkuku yapılması kesinleştirilmiştir. Ancak, madde metinlerinde mevduat ve kredi faizlerinden bahsedilmekle beraber repo işlemlerinden söz edilmediği gerekçesiyle tekrar tartışma ortamı doğmuştur.

Bu konuya ilişkin olarak 369 no.lu Tebliğ ile açıklama yapılmıştır. Açıklama uyarınca; repo ve ters repoya konu edilen menkul kıymetlerin, her zaman menkul kıymeti geri almakla yükümlü olan tarafından, değerlendirme işlemine tabi tutulması gerekmektedir.

Ayrıca, vadesi değerlendirme gününden sonra olan repo ve ters repo işlemleri ile ilgili olarak, değerlendirme gününe kadar tahakkuk eden faiz tutarları, repoya taraf olanlarca gelir veya gider olarak dikkate alınacaktır.

369 no.lu Tebliğ aşağıda bilgilerinize sunulmuştur.

33/ 1

369 Sıra No'lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği
Resmi Gazete No 26482 **Resmi Gazete Tarihi 03/04/2007**

5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 21/6/2006 tarih ve 26205 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu ile yürürlükten kaldırılmıştır. 1/1/2006 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yürürlüğe giren 5520 sayılı Kanunun uygulanmasında birliğin sağlanması amacıyla repo ve ters repo işlemleri, menkul kıymetler ile alacak ve borçların değerlemesine ilişkin açıklamalar bu tebliğin konusunu oluşturmaktadır.

1. Repo ve ters repo işlemlerinde değerlendirme

Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının (14) numaralı bendinde, (5) numaralı bentte yer alan menkul kıymetlerin (Her nevi tahvil ve Hazine bonoları, Toplu Konut İdaresi ile Kamu Ortaklığı İdaresi ve Özelleştirme İdaresince çıkarılan menkul kıymetler) geri alım ve satım taahhüdü ile iktisabı veya elden çıkarılması karşılığında sağlanan menfaatler menkul sermaye iradı olarak sayılmıştır.

Geri alım taahhüdü ile menkul kıymet satışı (repo) ve geri satım taahhüdü ile menkul kıymet alımı (ters repo) işlemleri esas itibarıyla günün faiz koşullarında bir borç para alış verişi işlemi olup geri alım ve satım işlemine konu edilen menkul kıymetler bu işlemlerde bir nevi teminat unsuru olarak kullanılmaktadır. Zira repo ve ters repo işlemlerinde kullanılan faiz oranı, menkul kıymet üzerindeki faiz oranından bağımsız olarak günün piyasa koşullarına göre belirlenmekte, repo ve ters repoya konu menkul kıymetler üzerindeki gelirler repo ve ters repo yoluyla borç para veren tarafa aktarılmamakta ve dolayısıyla repo ve ters repo yoluyla borç para alanlar bu işlemlerden elde ettikleri vergiye tabi kazançlarını bu işlemlere konu olan menkul kıymetlerin piyasa değerlerinden bağımsız olarak belirlemektedirler.

Bu durumda, repo ve ters repoya konu edilen menkul kıymetlerin, her zaman menkul kıymeti geri almakla yükümlü olan tarafından, Vergi Usul Kanununun 279 uncu maddesi çerçevesinde değerlendirme işlemine tabi tutulması gerekmektedir.

Vadesi değerlendirme gününden sonra olan repo ve ters repo işlemleri ile ilgili olarak, değerlendirme gününe kadar tahakkuk eden faiz tutarları, repoya taraf olanlarca ticari kazancın elde edilmesi ile ilgili Gelir Vergisi Kanununun 38 ve 39, Kurumlar Vergisi Kanununun 6 ncı maddesi hükümleri çerçevesinde gelir veya gider olarak dikkate alınacaktır.

2. Menkul kıymetlerin değerlemesinde borsa rayici

Vergi Usul Kanununun 279 uncu maddesinde hisse senetleri ile portföyünün en az %51'i Türkiye'de kurulmuş bulunan şirketlerin hisse senetlerinden oluşan yatırım fonu katılma belgeleri dışında kalan menkul kıymetlerin borsa rayici ile değerlendirileceği hükmü yer almaktadır. Söz konusu madde uyarınca;

-Borsa rayici yoksa veya

-Borsa rayicinin muvazaalı olarak oluştuğu anlaşılırsa,

borsa rayici yerine menkul kıymetin alış bedeline, değerlendirme gününe kadar oluşan gelirin eklenmesi suretiyle bulunacak tutar esas alınacaktır.

Anılan Kanunun 263 üncü maddesinde, borsa rayicinin oluşumunda normal temevvüçler (dalgalanma) dışında bariz kararsızlıklar görülen hallerde değerlemeye takaddüm eden 30 gün içindeki ortalama rayici, borsa rayici olarak esas aldirmaya Maliye Bakanlığının yetkili olduğu hükmü bulunmaktadır.

Buna göre Maliye Bakanlığı'nca aksi yönde bir düzenleme yapılmadığı sürece, borsada son muamele gününde oluşan rayiç esas alınmak suretiyle değerleme yapılacaktır. Ancak daha sonra yapılacak vergi incelemeleri ile borsada oluşturulan rayicin muvazaalı olduğu anlaşılırsa Vergi Usul Kanunu hükümleri çerçevesinde gerekli tarihyatların yapılacağı açıktır.

3. Alacak ve borçların değerlemesi

3.1. Alacakların değerlemesi

Vergi Usul Kanununun 281 inci maddesinde yer alan hükme göre alacaklar mukayyet değerleriyle değerlenecektir. Mevduat veya kredi sözleşmelerine müstenit alacaklar ise değerleme gününe kadar hesaplanacak faizleriyle birlikte dikkate alınacaktır.

Vadesi gelmemiş olan senede bağlı alacaklar değerleme gününün kıymetine irca olunabilir. Bu takdirde, senette faiz nispeti açıklanmış ise bu nispet, açıklanmamışsa Cumhuriyet Merkez Bankasının resmi iskonto haddi uygulanacaktır.

Bankalar ve bankerler ile sigorta şirketleri alacaklarını, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının resmi iskonto haddi veya kendi muamelelerinde uyguladıkları faiz haddi ile değerleme günü kıymetine irca edeceklerdir.

Örnek: Hesap dönemi takvim yılı olan (A) Ltd.Şti.'nin (B) Bankasına 13/11/2006 tarihinde 6 ay vadeli mevduat hesabı açtırması halinde, mevduat sözleşmesinden kaynaklanan alacak, hesap dönemi sonuna kadar hesaplanacak faiziyle birlikte dikkate alınacaktır.

3.2. Borçların değerlemesi

Vergi Usul Kanununun 285 inci maddesinde yer alan hükme göre borçlar mukayyet değerleriyle değerlenecektir. Mevduat veya kredi sözleşmelerine müstenit borçlar değerleme gününe kadar hesaplanacak faizleriyle birlikte dikkate alınacaktır.

Vadesi gelmemiş olan senede bağlı borçlar değerleme günü kıymetine irca olunabilir. Bu takdirde senette faiz nispeti açıklanmışsa bu nispet, açıklanmamışsa Cumhuriyet Merkez Bankasının resmi iskonto haddinde bir faiz uygulanacaktır.

Banka ve bankerler ile sigorta şirketleri borçlarını, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına resmi iskonto haddi veya kendi muamelelerinde uyguladıkları faiz haddiyle, değerleme günü kıymetine irca edeceklerdir.

Alacak senetlerini değerleme gününün kıymetine irca eden mükellefler, borç senetlerini de aynı şekilde işleme tabi tutmak zorundadırlar.

Örnek: Alacakların değerlemesine ilişkin yukarıda belirtilen örnekteki (B) Bankası da 13/11/2006 tarihinde açılan 6 ay vadeli mevduat hesabı için mevduat sözleşmesinden kaynaklanan borcunu hesap dönemi sonuna kadar (31/12/2006) hesapladığı faiziyle birlikte dikkate alacaktır.

Tebliğ olunur.